

JUNI 2018

NOTAT

ATV VIDENSBAROMETER 2018

Delrapport 2:

Industriproduktion: Ny optimisme om
rammevilkårene, men fortsat plads
til forbedring

INDHOLD

INTRODUKTION.....	3
HOVEDKONKLUSIONER.....	3
UNDERSØGELSENS RESULTATER	4
Optimisme blandt Danmarks førende teknologiledere	
Der skal holdes momentum	
Global jagt på viden	
Flere øger deres investeringer i ny teknologi	
METODE.....	9
RESPONDENTERNE	10

ATV VIDENSBAROMETER 2018

Redaktionskomité

Director Anne-Marie Levy Rasmussen, GlaxoSmithKline (formand)
Professor Anne Marie Kanstrup, Institut for planlægning, AAU
Senior Manager Christian Rasmussen, Grundfos Holding
Civilingeniør, bestyrelsesmedlem Ulla Röttger

ATV's sekretariat

Konsulent Jesper Grenaa
Kommunikationschef Jakob Werner

INTRODUKTION

ATV, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, har en ambition om, at Danmark skal være en af fem førende Science og Engineering-regioner i verden. Hvis vi skal lykkes med denne målsætning, kræver det en viden om og forståelse for eksisterende danske styrkepositioner, udfordringer og fremtidige potentialer.

ATV's Vidensbarometer (tidligere Akademihøringen) vil årligt belyse akademiets medlemmers holdning til forskellige emner, fx teknologiudvikling, innovation, talentudvikling, produktionsvilkår og forskningsbevillingssystemet i Danmark – kort sagt Science & Engineering. ATV's medlemmer repræsenterer til sammen Danmarks stærkeste faglige kompetencer inden for teknik, naturvidenskab og centrale dele af sundhedsvidenskaben og kan derfor give kvalificerede bud på, hvad der skal til, hvis Danmark skal blive en region i verdensklasse. De fleste medlemmer har ledende stillinger eller er højt kvalificerede specialister i forskningsbaserede virksomheder og på universiteterne. 80 pct. har personaleansvar.

Resultaterne fra undersøgelsen vil blive sammenfattet i en række delrapporter, som kan bruges som konstruktive indspil i den offentlige debat og inspiration for samfundets beslutningstagere.

I denne anden delrapport undersøger vi fremstillingsindustriens rammevilkår, og hvor langt virksomhederne er i brugen af nye teknologier i produktionen.

I ATV's Vidensbarometer udtaler medlemmerne sig på baggrund af deres faglighed og personlige erfaringer fra deres arbejdsliv.

HOVEDKONKLUSIONER

Respondenterne udgør Danmarks førende teknologiledere:

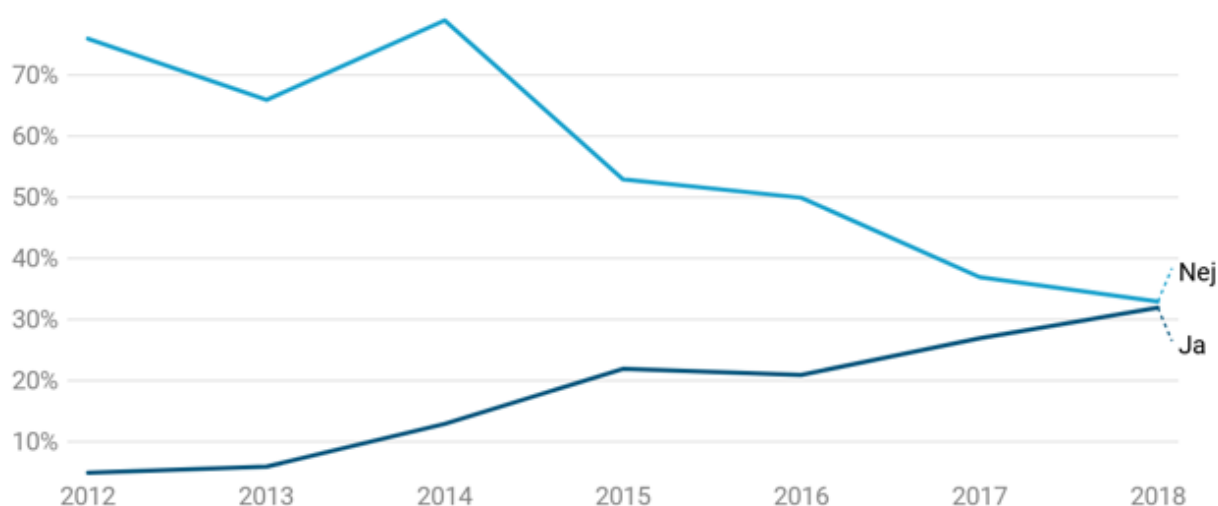
- Andelen, som mener, at de rigtige rammevilkår til er til stede for at fastholde produktion i Danmark er steget fra 5 pct. i 2012 til 32 pct. i 2018.
- For første gang er der lige så mange respondenter, som mener, at de rigtige rammevilkår for industriproduktion er til stede, som respondenter, der mener det modsatte.
- 60 pct. peger på, at rammerne for at fastholde og tiltrække udenlandsk arbejdskraft og forskere vil have den største effekt på fastholdelse af produktion i Danmark.
- Viden er en central drivkraft og motivation, når det gælder virksomhedernes internationalisering og placering af produktionen.
- Flere vil i 2018 øge deres investeringer i digitalisering, automation og robotter.

UNDERSØGELSENS RESULTATER

Optimisme blandt Danmarks førende teknologiledere

Spørgsmålet om, hvorvidt vi har de rigtige rammevilkår til at sikre, at virksomheder fastholder deres produktion i Danmark har været et gennemgående tema i ATV's årlige holdningsundersøgelse. Der kan derfor opstilles en udviklingstrend over seksårig periode:

Figur 1

218 medlemmer har svaret på spørgsmålet (Kilde: ATV's spørgeskemaundersøgelse)

For første gang i undersøgelsens historie er der næsten lige så mange, som svarer ja, som nej, til, at vi i Danmark har de rigtige rammevilkår, og andelen er gået fra 5 pct. i 2012 til 32 pct. i 2018.

En forklaring på den øget optimisme kan være de nye teknologiske muligheder, som er med til at nedbringe produktionsomkostningerne, øge produktivitet og gøre dansk fremstilling mere konkurrencedygtig. Disse muligheder har givet et nyt politisk fokus på området og blevet omsat til en række konkrete initiativer som fx (MADE - Manufacturing Academy of Denmark). Der er efterhånden bred erkendelse af, at Danmark har brug for produktion, som i højere grad anses som en værdiskabende aktivitet, som er afgørende for virksomhedernes innovations- og udviklingsevne.

Der skal holdes momentum

Selv om tallene indikerer en øget grad af optimisme, så svarer flertallet af de adspurgte, 33 pct., at der forsat skal arbejdes på at styrke rammevilkårene for industrien.

Ser man nærmere på, hvad der så skal til for at styrke rammerne, så er der en stor spredning i svarene (se figur 2), hvilket kan indikere, at der er ikke én let løsning på industriens udfordringer, men at der skal sættes ind på flere områder:

Hvilke rammevilkår mener du vil have størst effekt på fastholdelse af produktion i Danmark (sæt op til tre krydser)

Figur 2

72 medlemmer har svaret på spørgsmålet (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

På trods af den store spredning i svarene peger flertallet af de adspurgte, 57 pct., på, at rammerne for at fastholde og tiltrække udenlandsk arbejdskraft eller udenlandske forskere skal styrkes. Dette er en ændring fra sidste år, hvor økonomiske rammevilkår som skat og adgang til finansiering var højest på ønskelisten (66 pct.).

Resultatet understøtter konklusionerne fra den første delrapport¹, som viser, at ca. halvdelen af akademiets medlemmer rekrutterer i udlandet for at få adgang til kvalificeret arbejdskraft. Behovet for udenlandsk arbejdskraft er derfor stort, og adgangen hertil er et afgørende rammevilkår.

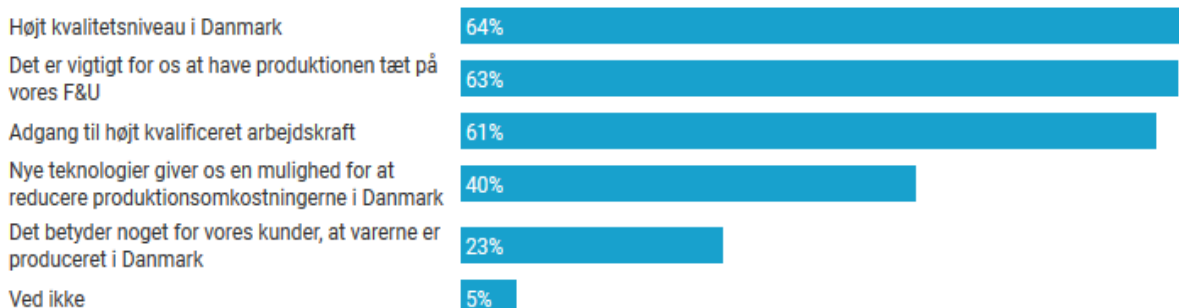
Global jagt på viden

Vi har i undersøgelsen også spurgt de medlemmer, som enten arbejder i en producerende virksomhed, eller som arbejder tæt sammen med en producerende virksomhed, om virksomheden har produktion i Danmark. Her svarer 90 pct. ja og peger på et højt kvalitetsniveau og vigtigheden af at have produktionen tæt på F&U som de vigtigste faktorer (se figur 3).

¹ ATV's Vidensbarometer, april 2018: Adgang til kvalificeret arbejdskraft

Hvilke faktorer er afgørende for at vælge at lægge produktion i Danmark?

Figur 3

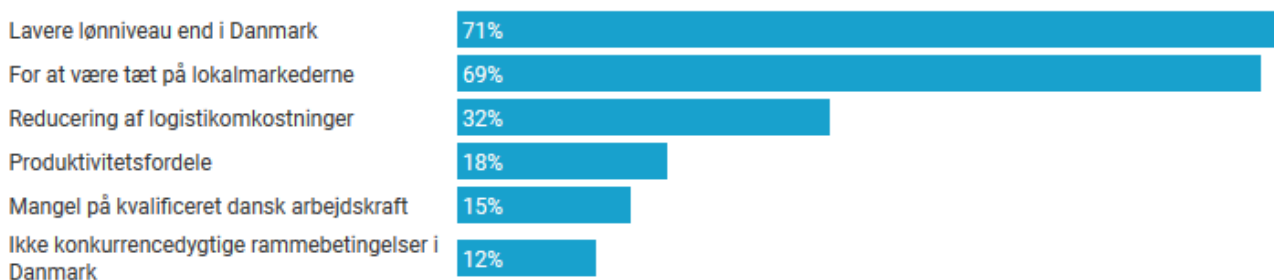
150 medlemmer har svaret på spørgsmålet (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

76 pct., angiver, at virksomheden har produktion i udlandet, og de primære områder er Vesteuropa (81 pct.), USA og Canada (59 pct.) samt Kina (52 pct.). Ser man nærmere på motivationen for at have produktion i udlandet, så tegner der sig et billede af, at et lavere lønniveau stadig er en afgørende faktor (71 pct.), men stærkt efterfulgt af muligheden for at være tæt på lokalmarkederne (69 pct.). I modsatte ende peger kun 12 pct. på ikke konkurrencedygtige rammebetingelser i Danmark, som en motivation.

Dette kan indikere, at det ikke udelukkende er Danmark, som bliver valgt fra, men viden om lokalmarkederne, som bliver valgt til.

Hvilke faktorer er afgørende for at vælge at lægge produktion i andre lande frem for Danmark?

Figur 4

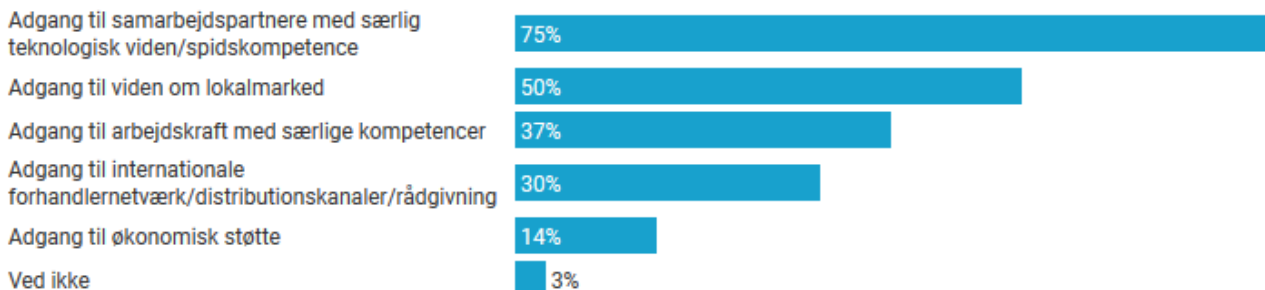

65 medlemmer har svaret på spørgsmålet (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

Vidensbehovet bliver også understreget af virksomhedernes drivkraft for at etablere strategiske partnerskaber, hvor 75 pct. angiver adgang til samarbejdspartnere med særlig teknologisk viden/spidskompetence som den væsentligste grund. Virksomhederne har strategiske samarbejder med udenlandske virksomheder, universiteter og øvrige forskningsinstitutioner.

Hvilke af følgende forhold har været en drivkraft for, at virksomheden har etableret internationale strategiske samarbejder?

Figur 5

122 medlemmer har svaret på spørgsmålet (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

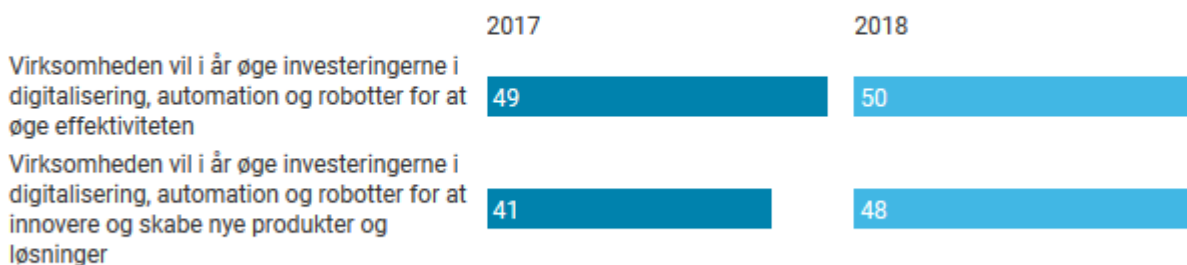
Flere øger deres investeringer i ny teknologi

Igen i år har vi spurgt de medlemmer, som arbejder i en producerende virksomhed, om, hvordan de arbejder med nye teknologier, hvor langt de er nået i omstillingen, og om de planlægger at øge deres teknologiske investeringer.

Ser man først på graden af investeringer i ny teknologi, så angiver et højere antal respondenter i år, at virksomheden vil øge investeringerne i digitalisering, automation og robotter med henblik på at effektivisere, innovere og skabe nye produkter.

Investeringer i ny teknologi

Figur 6

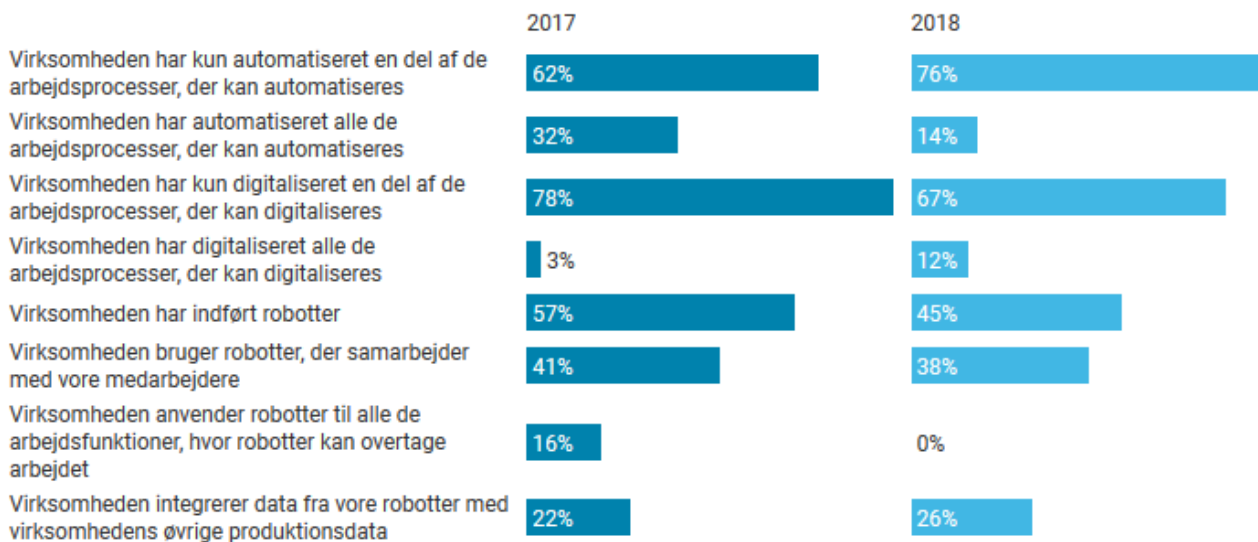

42 medlemmer har svaret på spørgsmålet i 2018 og 37 medlemmer i 2017. (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

Figur 7 viser udviklingen i virksomhedernes brug af de nye teknologier. Ser man nærmere på tallene så har særlig digitaliseringen vundet frem og væsentlig flere peger på i år på, at deres arbejdsprocesser er blevet digitaliseret (76 pct.). Ser man derimod på graden af automatisering så angiver flere i år, at virksomheden kun har automatiseret en del af de arbejdsprocesser, som kan automatiseres. Det samme gælder for indføringen af robotter (57 pct. i 2017 og 45 pct. i 2018).

Hvordan oplever du graden af automatisering, digitalisering og brug af robotter i den virksomhed du arbejder i?

Figur 7

42 medlemmer har svaret på spørgsmålet i 2018 og 37 medlemmer i 2017. (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

En mulig forklaring på udviklingen kan være, at erkendelsen af, hvad som kan automatiseres, og hvor robotter kan overtage arbejdet, ændres i takt med, at teknologierne udvikles, og målstregen flyttes derfor. Tallene behøver derfor ikke være et udtryk for tilbagegang eller stagnering.

METODE

Det webbaserede spørgeskema SurveyMonkey er anvendt som værktøj i undersøgelsen. Spørgsmålene er udarbejdet af redaktionskomitéen.

Akademiets medlemmer og partnermedlemmer fik tilsendt spørgeskemaet pr. e-mail, og indhentningen af svar fandt sted i perioden 8.-31. januar 2018.

ATV modtog 224 besvarelser fra i alt 694 adspurgte medlemmer, hvilket er en svarprocent på 32. Svarprocenten vurderes at være høj for denne type undersøgelse. Resultaterne vurderes at være repræsentative for ATV's medlemmer.

RESPONDENTERNE

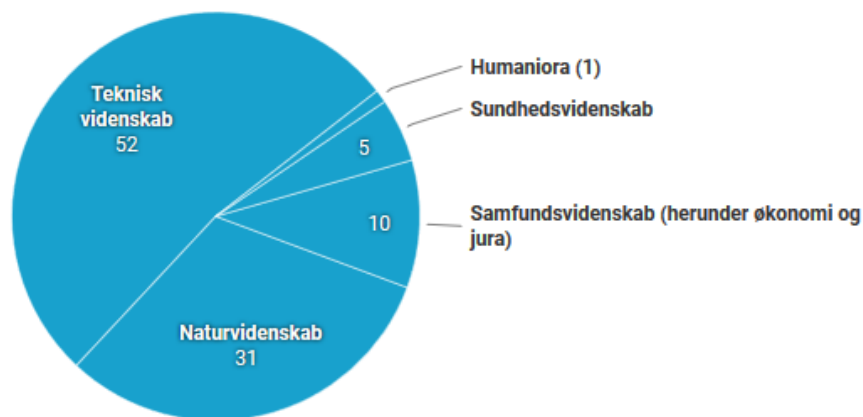
Undersøgelsen viser respondenternes opfattelser af og erfaringer med adgangen til kvalificeret arbejdskraft og fremtidens arbejdsmarked. Det er det enkelte medlems erfaringer og holdninger, der kommer til udtryk, ikke den pågældendes arbejdsgivers synspunkter.

ATV's medlemmer er udpeget, fordi de har opnået en særlig anerkendelse på deres respektive fagområder kombineret med et bredt samfundsudsyn. Mange besidder topposter i danske virksomheder, på universiteter og i andre institutioner.

Respondenterne er hovedsagelig uddannet inden for teknisk videnskab (52 pct.) og naturvidenskab (31 pct.) (se figur 8).

Inden for hvilket område er du uddannet?

Figur 8

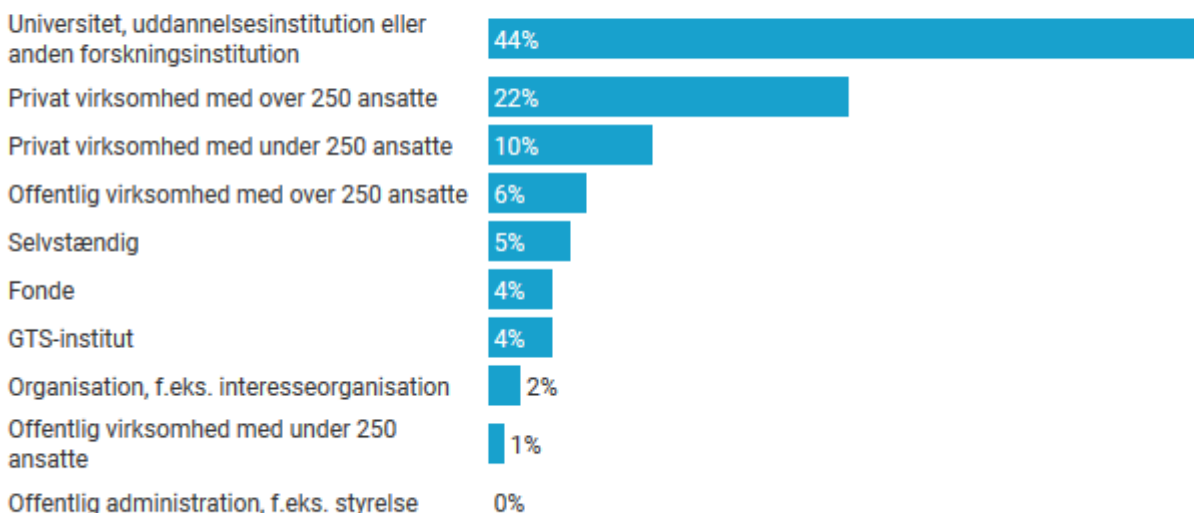

223 medlemmer har svaret på spørgsmålet. (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

44 pct. af respondenterne kommer fra et universitet, en uddannelsesinstitution eller anden forskningsinstitution. 40 pct. kommer fra en offentlig eller privat virksomhed. 5 pct. er selvstændige, og 11 pct. fordeler sig imellem ansatte i en interesseorganisation eller i det offentlige, GTS-institutter, fonde eller lignende (se figur 9).

Angiv din nuværende/seneste arbejdsplads. Sæt kryds ud for den kategori, der passer bedst til din erfaring.

Figur 9

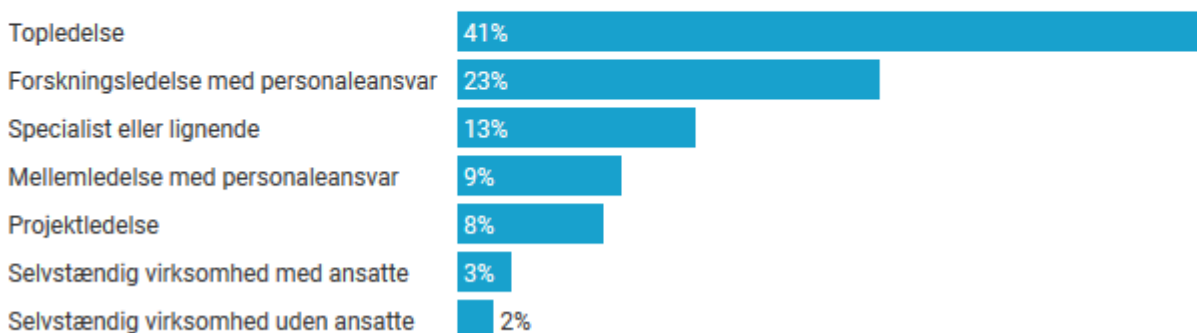

210 medlemmer har svaret på spørgsmålet. (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

80 pct. af respondenterne er ledere med personaleansvar (se figur 10).

Ledelsesansvar: Angiv graden af ledelsesansvar i dit nuværende eller seneste job. Vælg den kategori, der bedst matcher dit nuværende/seneste job.

Figur 10

213 medlemmer har svaret på spørgsmålet. (Kilde ATV's spørgeskemaundersøgelse)

Akademimedlemmer i ATV har livsvarigt medlemskab, og i kredsen af respondenter indgår derfor både medlemmer, der er på arbejdsmarkedet, og medlemmer, der har forladt det. 82 % af respondenterne er i arbejde nu eller har været det inden for de seneste to år. Partnermedlemmerne er udpeget af deres respektive virksomheder, og deres medlemskab af Akademiet er knyttet til virksomhedernes medlemskab af ATV's partnerkreds.